

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 51/08-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. H., N., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 T 3/98 z 18. marca 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 109/2005 z 3. júla 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2007 doručená sťažnosť P. H., N., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. V., B., ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre

(ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 3/98 z 18. marca 2005 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 To 109/2005 z 3. júla 2007.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 3/98 z 18. marca 2005 bol sťažovateľ uznaný vinným z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 a 2 písm. a) a f) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 9 rokov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol zaradený do III. nápravnovýchovnej skupiny. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 To 109/2005 z 3. júla 2007 bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uvedenému rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd porušil jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie tým, že nenapravil závažné pochybenie krajského súdu, ktorý v namietanom konaní porušil § 6 ods. 5 a 6 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 v jeho neprospech. Krajskému súdu vytýkal vyhodnotenie dokazovania ako neobjektívne, keď ustálil, že spáchal dve vraždy, čo sa však nezakladalo na pravde. Priznal usmrtenie jednej osoby, druhú vraždu však spáchala iná osoba, čo pri vyhodnotení dôkazov bolo preukázateľné, toto však nezohľadnil ani najvyšší súd. Poukazoval pritom na znalecké dokazovanie, fotografický materiál, vlastné závery vysvetľujúce daný skutok a vplyv na výsledky šetrenia spoluobžalovaným. V tejto súvislosti poukázal na neprimerane uložený trest odňatia slobody vzhľadom na okolnosť, že trestného činu sa dopustil ako mladistvý. Navyše poukázal na to, že celé súdne konanie trvalo neprimerane dlho, čo negatívne vplývalo na jeho zdravotný stav. Všetky relevantné skutočnosti uviedol v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, najvyšší súd však na ne neprihliadol, priklonil sa k záverom krajského súdu, čo viedlo k nesprávnemu vyhodnoteniu skutkového stavu a v konečnom dôsledku k nesprávnemu posúdeniu celej veci v jeho neprospech.

Sťažovateľ žiadal aby ústavný súd vydal tento nález:

„Krajský súd v Nitre rozsudkom, sp. zn. 1 T 3/98, zo dňa 18. 3. 2005 a Najvyšší súd SR uznesením, sp. zn. 4 To 109/2005, zo dňa 3. 7. 2007, porušili právo sťažovateľa, P. H., občana Slovenskej republiky, trvalé bydlisko N., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 109/2005 zo dňa 03. júla 2007 zrušuje a vec mu vracia, aby ju znovu prerokoval a rozhodol.

P. H. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 300 000 Sk (slovom Tristotisíc slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P. H. priznáva náhradu trov konania, ktoré je mu Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta J. V., so sídlom B., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu tohto základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom a slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Sťažovateľ v sťažnosti vyslovil porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 3/98.

Ústavný súd v tejto časti nemá právomoc konať a rozhodnúť. Ako vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane dotknutých základných práv nerozhoduje všeobecný súd. V danom prípade však proti rozsudku krajského súdu ako súdu prvého stupňa bolo prípustné odvolanie, čo sťažovateľ využil, o ktorom rozhodoval najvyšší súd. Pretože právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal najvyšší súd, je tým zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Sťažovateľ namietal aj nezákonnosť a neústavnosť rozhodnutia najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 109/2005.

Najvyššiemu súdu vytýkal najmä nedostatočné vyhodnotenie zisteného skutkového stavu v trestnom konaní, ktoré v sťažnosti podrobne rozoberá.

Ústavný súd nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutia, proti ktorému bola sťažnosť podaná. Jeho úlohou je zistenie, či napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľa. Ústavný súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa nie zákonnou právnou argumentáciou, ktorou bola odôvodňovaná opodstatnenosť sťažnosti, ale iba jej ústavnoprávnymi aspektmi.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd už judikoval (IV. ÚS 252/04), že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Ústavný súd takisto judikoval (I. ÚS 67/06), že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Ak všeobecné súdy rešpektujú uvedené ústavné garancie (teda najmä čl. 46 až 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s ich hodnotením sám nestotožňoval.

V danom prípade sa sťažovateľ svojou sťažnosťou domáhal preskúmania vyhodnotenia dôkazov v prípravnom konaní a v trestnom konaní, domáhal sa vyvodenia záverov iných, ako vyvodili súdy vzhľadom na jeho osobný názor, v ktorom konkrétne poukazoval na jednotlivé dôkazy.

Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí okrem iného uviedol:

„Z odôvodnenia prvostupňového rozsudku je zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s obhajobou mladistvého P. H. a obžalovaného M. O. a akými úvahami sa spracovával, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení Trestného zákona v otázke viny a trestu.

Najvyšší súd nemá pochybnosti o správnosti skutkových zistení uvedených vo výroku napadnutého rozsudku, pretože zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní a je nimi jednoznačne a nepochybne preukázané, že mladistvý P. H.

v kritický deň, za okolností a spôsobom uvedeným v skutkovej vete napadnutého rozsudku, spáchal predmetný skutok. (...)

Pravdou je však aj to, že orgány činné v trestnom konaní do podania prvej obžaloby nemali dôvod vykonať vo veci ďalšie dokazovanie, pretože mladistvý spáchanie skutku v celom rozsahu priznal a z vykonaného dokazovania nevyplýval odôvodnený záver o ďalšom páchatel'ovi trestného činu. (...)

Žiadnym z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní (s výnimkou zmenených výpovedí mladistvého P. H.) nebolo preukázané, že poškodenú T. H. zavraždil obžalovaný M. O. a nebolo preukázané ani to, že bol v čase spáchania skutku v dome svedka Ing. J. H.. Preukázané však bolo, že v kritickom čase v tomto dome bol mladistvý P. H., ktorý nikdy nepoprel, že zavraždil svoju prababku, poškodenú M. H. Pretože nebolo preukázané, že v kritickom čase sa v dome okrem mladistvého nachádzala aj iná osoba a vzhľadom na krajským a najvyšším súdom poukázané dôkazy, je preto podľa názoru najvyššieho súdu jediným možným záverom to, že mladistvý P. H. zavraždil obidve poškodené, t. j. nielen poškodenú M. H., ale aj poškodenú T. H., ktorá sa taktiež v dome nachádzala. (...)

Za danej dôkaznej situácie nezodpovedajú potom stavu veci a zákonu ani odvolacie námietky, že prvostupňový súd sa dôsledne nevysporiadal s ostatným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pretože boli vykonané všetky potrebné a nevyhnutné dôkazy na náležité zistenie skutkového stavu veci. (...)

Odvolačí súd nezistil pochybenie ani vo výroku o treste. Uložený úhrnný výnimočný trest odňatia slobody vo výmere deväť rokov mladistvému P. H. zohľadňuje všetky zistené okolnosti prípadu, zákonné podmienky § 35 ods. 1 Tr. zák. pre ukládanie úhrnného trestu a dôsledne vychádza z § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Tr. zák., ktoré sú rozhodujúce pri určení druhu trestu a jeho výmery rovnako tak ako u obžalovaného M. O. uložený trest odňatia slobody vo výmere osemnásť mesiacov, výkon ktorého mu bol podmienenečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní dva roky. U mladistvého P. H. krajský súd správne prihliadol na negatívne hodnotenie jeho osoby pred spáchaním skutku, na to, že už ako mladistvý bol súdne trestaný pre úmyselný trestný čin. Spáchanie predchádzajúceho ako aj predmetného trestného činu bolo vedené rovnakou pohnútkou získať finančné prostriedky a ani existencia blízkeho príbuzenského vzťahu ani existencia skúšobnej doby mladistvému nezabránila v spáchaní ďalšieho úmyselného trestného činu proti tak závažnému objektu ako je život

a zdravie a spôsobiť svojim konaním dvojnásobný neodstrániteľný následok na tomto objekte.“

Z uvedeného, ako aj z obsahu celého spisu vyplýva, že najvyšší súd sa vysporiadal s argumentmi sťažovateľa uvedenými v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, prečo bolo potrebné v plnom rozsahu akceptovať rozsudok krajského súdu ako správny. Zo záverov rozhodnutia najvyššieho súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu, čo sa týka aj otázky vyhodnotenia dôkazov a výšky uloženia trestu sťažovateľovi. Odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu jasne objasňuje skutok, ktorý sa stal, právny základ rozhodnutia je v súlade so zákonom. Závery najvyššieho súdu neboli neodôvodnené a zjavne arbitrárne. Samotná skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožnil so závermi najvyššieho súdu nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími uplatnenými nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008